

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİĞE YÖNELİK
İLGİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Sefa BİRİCİK

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gülden Filiz ÖNAL

2019
KIRIKKALE

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİĞE YÖNELİK
İLGİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Sefa BİRİCİK

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Gülden Filiz ÖNAL

2019
KIRIKKALE

KABUL-ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Gülden Filiz ÖNAL danışmanlığında Sefa BİRİCİK tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Müziğe Yönelik İlgilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

...../...../2019

Jüri Üyesi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Gülden Filiz ÖNAL

Jüri Üyesi

Yedek Jüri Üyesi

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..... /..... / 2019

Prof. Dr. İsmail AYDOĞAN

Enstitü Müdürü

KİŞİSEL KABUL SAYFASI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Müziğe Yönelik İlgilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

...../...../2019

Sefa BİRİCİK

ÖNSÖZ

İnsanların iç dünyasının bir aynası olan müzik, her toplumun yaşamında vazgeçemediği ve ihtiyaç duyduğu bir olgudur. İnsanlar gündelik yaşamlarında, işlerinde eğlencelerinde, hüzünlerinde yani yaşamın her alanında müzikle iç içedirler.

Müziğin insanlar ve çocuklar üzerindeki etkileri küçümsenemeyecek kadar önemli bir değer taşır. Bu nedenle müzik her zaman insanlar için diğer sanat dallarına oranla daha popüler olagelmıştır. Özellikle Sanayi Devrimi ile başlayan ve sürekli gelişen kitle iletişim araçları vasıtasıyla popüler müzik giderek yaygın hale gelmiş ve geniş kitleleri kısa sürede etkisi altına almaya başlamıştır. Bu durum bireyler üzerinde bir müzik kültürü oluşturma sürecine dönüşmüştür.

Günümüz müzik kültürünün ortaöğretim öğrencilerine etkileri üzerinde durulduğu bu çalışmanın her aşamasında desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen öncelikle danışmanım Sayın Dr.Öğr.Üyesi Gülden Filiz Önal'a, ağabeyim Dr. Öğr. Üyesi Yunus Sinan Biricik'e ve Psikolojik Danışman Elif Hazır'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca birlikte geçireceğim zamanlarından çaldığım sevgili eşim Fatma Biricik ile kızlarım Asya ve Neva'ya da çok teşekkür ederim.

Sefa BİRİCİK

ÖZET

Biricik, Sefa, Ortaokul Öğrencilerinin Müziğe Yönelik İlgilerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2019.

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerini incelemektir. Çalışma grubunu, Ankara ili merkezinde bulunan Ceceli Okulları 5.6.7 ve 8. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 2018-2019 eğitim- öğretim yılı güz döneminde 28 Öğrenci ile 5. Sınıf, 39 öğrenci ile 6. Sınıf, 59 öğrenci ile 7. Sınıf ve 46 öğrenci ile 8. Sınıf olmak üzere toplam 172 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmada öğrencilerin müziğe yönelik ilgilerini belirlemeye yönelik veriler elde etmek için, Okay ve ark. (2015) tarafından geliştirilen “Müziğe Yönelik İlgili Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte 5 alt boyutta 29 madde yer almaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında frekans, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü Varyans analizi (ANOVA), farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Tukey testi uygulanmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin müziğe yönelik ilgilerinin belirlenmesinde çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar alt boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Buna göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha fazla çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutum gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Eğitimi, Müziğe Yönelik İlgili

ABSTRACT

Biricik, Sefa, “The research of Secondary School Students’ attitudes towards music according to different variables” , Master’s Thesis, Kırıkkale, 2019.

The purpose of this study is to examine the attitudes of secondary school students towards music. The study group is composed of 5th, 6th, 7th, and 8th graders of a private school in the centre of Ankara. 28 students in 5th grade, 39 students in 6th grade, 59 students in 7th grade, 46 students in 8th grade totally 172 secondary school students have joined in the study in Autumn period in the 2018-2019 Academic Year. The interest in music scale has been used to acquire knowledge of student’s musical interests. 5 point Likert Scale is used to evaluate the scale items. Frequency in SPSS programme is used for evaluation of acquired data’s; the T-Test and ANOVA are used in independent groups and determine the group that has the difference as well. The distinctions in determining participant’s attitudes towards music are encountered that female students have negative attitudes towards playing an instrument and going to a concert.

It is also determined that female students, how much negative attitudes towards playing an instrument and going to the concerts in Accordance with male students.

Keywords: Music, Music Education, Interest in Music

SİMGELER / KISALTMALAR DİZİNİ

A.G.E	: Adı Geçen Eser
ÇÇKGYOT	: Çalgı Çalmaya ve Konsere Gitmeye Yönelik Olumsuz Tutumlar
ÇÇYOT	: Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar
KGYOT	: Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar
MDYT	: Müzik Dinlemeye Yönelik Tutumlar
MYİÖ	: Müziğe Yönelik İlgil Ölçeği
ŞSYT	: Şarkı Söylemeye Yönelik Tutumlar
Ss	: Standart Sapma
P	: Anlamlılık
N	: Kişi Sayısı
F	: Anova Testi
T	: T değeri

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1 Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım.....	19
Tablo 2 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	20
Tablo 3 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	21
Tablo 4 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Müziğe Yönelik İlgili Farklılıklarına Ait Çoklu Karşılaştırma Sonuçları.....	22
Tablo 5 Öğrencilerin Aile Gelir Durumlarına Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	21
Tablo 6 Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna İlişkin Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	23
Tablo 7 Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna İlişkin Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	23
Tablo 8 Öğrencilerin Müziğe Yönelik İlgili Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara Ait Ortalamalar	24

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT.....	III
SİMGELER / KISALTMALAR DİZİNİ	IV
TABLOLAR DİZİNİ.....	V
İÇİNDEKİLER	VI

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem	6
1.1.1. Alt Problemler.....	6
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	6
1.3. Sayıtlar	7
1.4. Sınırlılıklar	7
1.5. Tanımlar	7

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tezler	8
2.2. Makaleler.....	9
2.3. Bildiriler	11

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Müzik	12
3.2. Müzik Tercihleri.....	15

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

4.1. Örneklem ve Veri Kümesi	17
4.2. Veri Toplama Araçları.....	17
4.3. Verilerin Analizi	17

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

ALTINCI BÖLÜM
SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1.	Sonuçlar	25
6.2.	Öneriler	28
	KAYNAKÇA.....	29
	EKLER	35

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Müzik, insanoğlunun varoluşuyla başlayan en eski sanat dallarından biridir. Duygu ve düşünceleri ifade etme, anlamlandırma, dinletme ve beğeniye sunma yöntemidir. İnsan yaşamı içerisinde sevinçlerini ve kederlerini çoğunlukla müzikle ifade etmiştir. İç dünyanın en güzel ifadesi her zaman müzik olmuştur.

Müzik, toplumların yaşayış biçimlerine göre şekil almaktadır. Siyasi yapılar, gelenek ve görenekler, dini ve vicdani inançlar gibi etkenler toplumdaki müzik kültürlerini belirlemiştir. İnsanların yaşadığı yöreler veya bölgelerdeki sözlü veya sözsüz parçalar orada yaşayanların değerlerini, düşünce ve toplum özelliklerini bizlere yansıtabilmektedir. Müzik aracılığıyla o toplumdakiler en yoğun ve derin duygularının yanı sıra en basit olaylarda bile kendilerini müzik yoluyla ifade etmişlerdir. Müziğin sürekliliği, eski zamanlarda dilden dile, günümüzde ise notaya alınarak veya kayıt yapılarak nesilden nesile aktarılabilir (Angı, 2013: 10).

Varoluşsal bir ihtiyaçla başlamasına rağmen zaman içerisinde sosyal ve ekonomik gelişmelerle insana bir statü kazandırma unsuru haline gelmiştir. Müziğin eğitim ve ticari yaşama girmesi kültürel yapı içindeki önemini daha da artırmıştır.

Sanayi devriminden sonra gelişen teknolojik imkânlar müziğin daha kısa sürede daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Ayrıca bu teknolojik gelişmeler müziğin üretim sürecinde ve üretim şekillerinde de değişikliğe yol açmıştır (Angı, 2013: 15).

Zaman içerisinde müzik, bir sanat etkinliği olmasının yanında ticari bir sektöre dönüşmüş ve günümüzün tüketim toplumlarının popüler ürünleri haline gelmiştir. Bu süreçte gelişen kitle iletişim araçları ve oluşan medya kültürü sayesinde de geniş kitlelere kolayca ulaşabilir hale gelmiştir. Bu durum özellikle gelişim çağındaki çocuklar ve gençler üzerinde önemli müzik beğeni ve sosyo-kültürel etkilere sebep olabilmektedir.

Hayatın bir parçası olan müziğin sadece bireylerin kişisel gelişimine etkisiyle sınırlı değildir. Bunların dışında müziğin akademik gelişim, fiziksel gelişim, sosyokültürel gelişim gibi birçok alanda olumlu yönde katkıları vardır.

İnsanların müzikle kendilerini ifade edebilme yolları kolaylaşırken bir yandan da müzikal duyarlılıklarının gelişmeleri söz konusudur(Kılıç, 2016).

İletişim kurma, susma, harekete geçme, ilişki kurma, disipline etme ve matematik kaynaklı mantık ve muhakeme sanatı olan müzik; eş zamanlı olarak insan doğası ve ruhuna diğer tüm sanatlardan daha kolay ve derinden nüfus eder. Düşünsel yönümüz ile duygusal devinimlerimizin harmanı olan müzik, can bulduğu ortamın beşeri, siyasi, fiziki ve sosyal faktörlerinden de büyük ölçüde etkilenir. Bu sanat sayesinde gündelik yaşantımıza dair güç depolarken sosyal yaşantının da tüm gerekliliklerini benimsemiş oluruz (Selanik, 1996:2).

Müziğin etkileme gücü, oluşturulduğu dönemin insani ve dönemsel şartlarına göre değişiklik gösterse de dikkat çekici, yansıtıcı, duyum satıcı ve coşkulu yönleri genellikle ağır basmaktadır. Notaların ahenginin yanı sıra, eserde yer alan sözlü mesajlar ve bu mesajlara yüklenen yoğun anlamlar, eserle verilmek istenen duyguya derinlik katar (Günay, 2006:53-54).

Sosyal bir varlık olmasının doğal getirisi olarak insan, geçmişten günümüze topluluk yaşantısını benimsemiş, toplumsal yaşamın en değerli unsuru olmuştur. Bu sebeple toplum hayatında önemli rolü olan her etmenin, toplumu ve temel unsuru olan insan faktörünü derinden etkileyeceği aşikârdır(Kamalı,2017:34).

Bir toplumun yaşanmışlıkları, gelenek-görenekları, değer yargıları, toplumsal kimliği, yaptığı müziğin her bir notasında nakış nakış işlenmiştir. Bu anlamda müzik; millet dillerinin, bölge ağızlarının ötesinde ortak kültür mirasını dile getirmekte özel bir dildir (Şen,2016:89).

Müzik tarihi, insanlığın varoluşu kadar eskidir. Müzik, üçüncü kaynaktan doğar. Bunlar; doğa, doğanın taklidi ve insan ilişkileri ve eliyle üretilen müziktir. Buna göre ilk müzik formları insanların birbiriyle konuşurken çıkardıkları ezgilerden oluşmuştur (Günay, 2006:16).

Doğanın kendi yapısındaki çeşitli sesler, insan duyu organları ile duyulup algılanmaya çalışılmıştır. Müziğin ana kaynağı olan seslerde insan içinden gelen titreşimlerle oluşmuştur.

İnsan sesi, birbiriyle ve dünya ile bağlantı- kurmak için en temel araçlardan olmuş ve tüm bu sesler dönem içerisinde gelişerek bugün müzik dediğimiz düzenlenmiş ses ve ezgilerle anlatan bir sanat dalına dönüşmüştür (Cemalcılar,1998:10).

Kişi, müzikle ilk olarak ailede karşılaşır ve bu müzikal deneyim çok önemlidir. Ailenin, çocuğun kimlik ve benlik duygusunun oluşumunda önemli bir yere sahip olması, müzik kimliğinin oluşmasında da önemlidir (Hargreaves vd.,2002:16).

Müzik,insanın varoluşundan başlayıp, hayatı boyunca devam eden bir ifade kültürüdür. İnsanlar müziği bazen eğlenme, bazen dinlenme, bazen entellektüel bir davranış, bazen kültürlenme ve bazen de boş zaman etkinliği olarak hayatlarında konumlandırırlar. Bu yüzden müzik, neredeyse her toplum için yaşamı boyunca vazgeçilmez ve derin etkiye sahiptir (Ersoy,2014:90).

İnsan, bebeklik çağında ninniyle, erken çocukluk çağında tekerleme, müzikli masal, sayıma ve oyunlarla, geç çocukluk ve gençlik çağında marş,şarkı,türkü ve değişik müzik türleriyle yoğrulur. Yetişkinlik ve ileri dönemde de müzik hayatının her alanını doldurur(Uçan,2005:12).

İnsan beyni özellikleri ve yapısı açısından karmaşık bir yapıya sahip olup geçmişten günümüze kadar halen araştırılmaktadır. Bu bağlamda müzikolog ve tıp insanları ortak çalışmalar yürüterek çocuğun genel bilişsel beyin fonksiyonları, eğitim hayatı ve zihinsel gelişimi üzerindeki etkilerini incelemeye devam etmektedirler. Ortaya çıkarılan tespit; müziğin anne karnından başlayarak öğrenme sürecine etkisi olduğudur (Kutlay, 2006).Bilim insanlarının araştırmalarına göre bilişsel düşünce ve müzik arasında güçlü bir ilişki olduğundan dolayı müzikle uğraşan ve müzik dinleyenlerin beyin aktivitelerinde ciddi artış gözlenmiştir.

Almanya Friedrich Schiller Üniversitesinde yapılan bir araştırma sonucunda müzikle profesyonel ve amatör olarak uğraşan insanların beyinlerinin daha büyük olduğu belirlenmiştir. Düzenli olarak bir enstrüman çalmanın beynin hareket etme, görme ve duyma ile ilgili bölümlerinin büyüme sağladığı tespit edilmiştir.Beyin gelişiminin % 80' i 3 yaşına kadar, zihinsel gelişimin ise %85' i 8 yaşına kadar tamamlandığından, müziğin zekâ ve beyin gelişimi için önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Genel olarak çocukların biraz da olsa müzik eğitimi almaları algılama öğrenme kapasiteleri ve zekâlarını geliştirirken, zihinsel ve bedensel koordinasyonlarını ve yaratıcılıklarını geliştirir (Kutlay, 2006).

Çocuk başka şeylerin yanı sıra güvenlik hissi grup içinde yer edinebilme bir etkinlikte yer alabilme ve kendi sorunlarıyla yüzleşme ve başarılı olmaya gereksinim duyar. Müzik programı; müzik deneyimlerinin kalitesiyle programın düzenlenmesi ve ele alınan müzik öğretim yöntemleriyle birlikte çocuğun gelişimine katkıda bulunur. İyi hazırlanmış bir müzik eğitim programıyla çocuk; yaşamın zevkini ve anlamını sınıf içinde, toplumda dünyada yaşamayı anlayabilir. Ulusal ve dünya tarihini anlamlı kılabilir. Bilim, sanat, sosyal bilimler, sağlık, din gibi alanlara ilgiyi geliştirip bilgilendirebilir. Yaratıcılığı değişik tür aktivite düşünceleri geliştirebilir ve davranışlarında olumlu gelişmeler sağlanabilir (Çilden, 2001: 4).

İsviçreli ünlü psikolog J.Piaget'in "Bilişsel Gelişim Kuramı" nda çocuk gelişimi dört döneme ayrılmaktadır. Bunlar:

Duyusal Motor Dönemi (0-2 yaş): Çocuğun doğumuyla beraber başlayan bu dönem, dış dünya ile olan bağlantısının motor hareketlerle sınırlı olduğu dönemdir. Çocuğun bu döneminde düşünme yetisi ve belleği gelişmeye başlar.

İşlem Öncesi Dönemi (2-7 yaş): Dünyaya bakış açısının henüz gelişmediği bu dönemde çocuk ben merkezli bir davranış sergiler. Çevresinde bulunanları sembollerle ve sözcüklerle tanımlamaya çalışır.

Somut İşlemler Dönemi (7-12 yaş): Bu dönemde zihinsel faaliyetler gibi mantıklı düşünme, adaptasyon ve ayırt edebilme yetilerinin kazanıldığı dönemdir. Soyut ve somut kavramlarını algılamaya başlar.

Soyut İşlemler Dönemi (12-18 yaş): Ergenlik dönemi de diyebileceğimiz bu dönemde çocuk; sosyalleşme, olaylara farklı bakış açıları ile bakabilme ve problem çözme gibi özelliklerin kazanıldığı dönemdir.

Piaget'in ortaya koyduğu bu bilişsel gelişim evrelerinde özellikle 2-7 yaş ve 7-12 yaş arasındaki bu süreçte çocukların zekâ gelişiminin en hız kazandığı evreler olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle bu dönemlerde müzik eğitimi alan çocukların şu becerileri kazandığı gözlenmiştir:

- Uzun süreli yoğunlaşma ve dikkat
- Karışık sembollerini okuma ve algılama
- Uzun müzik cümlelerini ezberleme ve hafızada tutabilme

- Müzik kurallarının algılanması
- Müzik kalıplarını öğrenebilme
- Farklı müzik türlerini birbirinden ayırt edebilme.

Bu yetilere sahip olan bir çocuğun zihinsel faaliyetlerinde artış olduğu yapılan bilimsel deneylerle kanıtlanmıştır (Uluğbay, 2013: 1026-1027).

Çocukta müzik yeteneği doğuştan başlar ve insan, doğumundan itibaren ses uyarıcılarına tepki verir. Ağlayarak rahatsızlığını, ses tonunu yükseltip alçaltarak mutluluğunu veya isteklerini ifade eder. Yapılan bazı araştırmalara göre çocukların şarkı ya da sesleri dinlenerek, ritimsel hareketlerle oyunları izlenerek müziğe karşı doğuştan duyarlı olup olmadıkları gözlemlenebilir. 3-6 ay arasındaki bebekler müziğin geldiği kaynağa dönmeye ve bundan duyduğu mutluluğu şaşkınlığı göstermeye başlar. 1 yaş çocuğu; hareketli bir müziğe elleriyle, sesiyle ve hareketleriyle eşlik etmeye çalışır. Tekrarlanan müzik parçalarını tanıyarak aynı hareketleri yapma eğilimine girerler. 2 yaş çocuğu artık müzik dinlemeyi sevmeye başlar ve kendine ait hareketlerle eşlik etme çabasına girer. 3,4 ve 5 yaşındaki çocukların artık vücut hareketlerini azaltarak dinleme durumuna geçtikleri görülebilir.

Okul öncesi bu dönemlerde çocuk için müzik ve dans; kendini ifade etme aracı olmanın yanı sıra, çevresiyle sosyal gelişimi içinde önemli bir etkinlik hali alır çünkü müzik ve ritim eşliğinde arkadaşlarıyla daha kolay iletişim kurmasını sağlar. Müzik çocuğun ilk başta şarkılar ve tekerlemeler yoluyla dil gelişimine katkıda bulunur. Müzikal etkinlikler yoluyla da yaratıcılığını ortaya koymasına fırsat verir. Yapılan birçok testin sonucunda nota öğrenip doğru seslendiren çocukların harfleri doğru seslendirerek okuma yeteneklerini geliştirdikleri açıkça görülmektedir.

Müzik ayrıca çocuklarda:

- Kendini ifade edebilme becerisinin ve yaratıcılık zevkini geliştirmeye
- Estetik duygusunu geliştirmeye
- Motor gelişimi ile ritmik gelişimini sağlamaya
- Ses ve dil gelişimine
- Bilişsel gelişim ve soyut düşünmeye

- Sosyal ve grup becerileri kazandırmaya yardımcı olur (Erş.1: 18 Ocak 2019)

Günümüz müzik kültürü ve beğenisinin ortaokul kademesi öğrencilerine etkileri üzerinde durulduğu bu çalışmada öncelikle ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin üzerindeki etkileri sırasıyla incelenmektedir.

1.1. Problem

Bu çalışmanın problemi, “Ortaokul Öğrencilerinin Müziğe Yönelik İlgilerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi” olarak belirlenmiştir. Bu problem doğrultusunda aşağıda belirtilen alt problemlere cevaplar aranmıştır.

1.1.1. Alt Problemler

- Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin cinsiyete göre durumu nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin sınıflara göre durumu nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin aile gelirine göre durumu nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin anne eğitim durumuna göre durumu nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin baba eğitim durumuna göre durumu nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile 5,6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Birçok konuda olduğu gibi müziğe yönelik ilginin de cinsiyete ve sosyo-ekonomik duruma göre değişkenlik gösterdiği bilinmektedir. Buna bağlı olarak araştırmamız sonucunda öğrencilerin müziğe olan ilgisinin farklı değişkenlere bağlı olarak değişip değişmediğinin tespitini hedeflemekteyiz.

1.3. Sayıtlar

- Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin, veri toplama araçlarını yanıtlarken içtenlikle cevap verecekleri beklenmektedir.
- Bu araştırmada kullanılan ölçme araçları, ölçtükleri özellikler bakımından güvenli ve geçerlidir.
- Müziğe yönelik ilgi, bilimsel olarak ölçülebilen bir kavramdır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma, Ankara ili Keçiören ilçesinde bulunan “Ceceli Okulları”nda 2018-2019 eğitim öğretim yılı ikinci dönemde eğitim gören 172 öğrenci ile sınırlıdır. Öğrenciler 10-13 yaş grubundadır. Bu araştırmanın sonuçlarının genellenebilirliği, araştırma grubunu oluşturan 10-13 yaş grubuyla ve veri toplama araçları olarak kullanılan “Müziğe İlişkin Tutum Ölçeği”nin ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Tutum: Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivasyon) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010).

İlgi: Sözlüklerde iki ya da daha çok şey arasında herhangi bir benzerlik, bağlılık, ilişki ve belli bir olay, etkinlik şey ya da kişiye yakınlık duyumsama ondan hoşlanma ve ona öncelik tanıma anlamlarına gelmektedir. İlgi ve merak birbirinden ayrı yapılar gibi görünse de literatürde bu iki yapının aynı olduğu ya da ilginin durumsal olarak deneyimlendiği ancak merakın aynı deneyimi tetikleyen bir kişilik boyutu olduğu yönünde ayrımlardan söz edilebilmektedir (Kashdan, 2004; Silvia, 2006)

Değişken: Bir durumdan diğerine, gözlemden gözleme farklılık gösteren özelliklere “değişken” adı verilir. Değişkenin belli özelliklerine karşı getirilen sayı ve sembollere ise değişkenin değeri adı verilmektedir. Nicel ve nitel değişkenler, sürekli ve süreksiz (kesikli/ kategorik) değişkenler ile bağımlı ve bağımsız değişkenler olarak sınıflanırlar (Erişim 2: 9 Nisan 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tezler

Adnan Kaya'nın (2010) İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersi ile ilgili çeşitli değişkenler açısından değerlendirildiği çalışmasında, çocukların müzik dersini eğlenceli ve gerekli bir ders olarak gördüğü ve haftada bir saat olan müzik dersinin yetersiz olduğunu söyledikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin aldıkları derslerin önem derecesine göre sıralanması araştırılmasında ise müzik dersini diğer derslere göre en önemsiz ders olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Yine bu çalışmada çocukların okulda gördükleri müzik dersi ve çaldıkları çalgı dışında herhangi bir müzik eğitimi almadığı gözlemlenmiştir. Müzik dersine yönelik cinsiyet değişkenlerine göre ise de kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha olumlu düşüncelere sahip olduğu ve ders dışı müzik etkinliklerinde daha aktif oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Ezgi Öztöpalan'ın (2007) Özel ve devlet okullarında öğrenim gören 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelediği bu çalışmada devlet okullarındaki öğrencilerle özel okuldaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Örnekleme giren kız öğrencilerin puan ortalamaları, erkek öğrencilerinkinden daha yüksek çıktığı belirlenerek cinsiyet bakımından da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yine bu çalışmada öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumlarına göre de çocukların müzik dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

İsmail Lütfü Erol'un (1988) Ortaöğretim öğrencileri üzerine yapmış olduğu araştırmasında, müziğe yönelik ilginin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırma kapsamında 240 öğrenciye anket uygulanmıştır. Uygulanan anketin yanı sıra öğrencilerin akademik başarıları hakkında da bilgi toplanmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin akademik başarıları ile müziğe yönelik ilgileri arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Buna göre akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin müziğe yönelik ilgilerinin de yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sezgin İnceel'in (2011) İlköğretime devam eden öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile Türkçe ve Müzik dersleri akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada cinsiyete göre farklılıklar gösterdiği, kız öğrencilerin puanlarının, erkek öğrenci puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ailenin ekonomik durumu değişkenine göre ise müzik dersine ilişkin tutumun farklılık göstermediği saptanmıştır.

2.2. Makaleler

Ayfer Kocabaş'ın (1997) 284 ortaokul öğrencisiyle geçerlilik ve güvenilirlik yapmayı hedeflediği anketinde müziğe yönelik ilginin ölçülebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Ezgi Babacan, Devrim Babacan ve Yüksel Pirgon'un (2011) İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmada; öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının, erkek öğrencilere göre daha az olduğu sonucuna varılmıştır. Sınıf düzeylerinin ise anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Eğitim düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Hüseyin Aslantaş'ın (2016) Yatılı Bölge Ortaokullarındaki 495 ortaöğretim öğrencisi üzerinde "Müzik Dersine İlişkin Tutumları" isimli yaptığı araştırmada, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersine karşı daha olumlu tutumlar geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da 8. Sınıf öğrencilerin müzik dersine karşı tutum puanlarının diğer sınıflardaki öğrencileri göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Mustafa Kabataş'ın (2017) 5 İlköğretim okulundan toplam 162 8. Sınıf öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bulgulara göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre müziğe yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının sonucu kız öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucu bulunmuştur.

Sabahat Özmentek'in (2012) İki ilköğretim okulundan toplamında 246 öğrenci üzerine yaptığı araştırmada, öğrencilerin müziğe ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bulgulara göre kız öğrencilerin puanlarının, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine bu çalışmada, öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarının yaş aralıklarına göre bir farklılık göstermediği, sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. 8. Sınıf öğrencilerinin ortalamalarının 5,6 ve 7. Sınıf öğrencilerinden düşük bulunmuştur. Anne ve babaların öğrenim durumuna göre de anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Serpil Umuzdaş (2012) İlköğretim 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinden 692 öğrenci üzerinde çalışma yapmış, müzik dersine ilişkin tutumları ölçmede kullanılacak bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlamıştır. Geliştirilen bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Serpil Umuzdaş ve Mehmet Serkan Umuzdaş (2015) tarafından Tokat il merkezi Gaziosmanpaşa Ortaokuluna devam eden 8. Sınıf öğrencilerinden 235 kız ve 262 erkek toplam 497 öğrenci üzerine yapılan bir çalışmada, öğrencilerin cinsiyetlerine göre müzik dersine yönelik tutum puanlarında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin annelerinin öğrenim durumuna göre bir farklılık olduğu, babalarının öğrenim durumuna göre ise de anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Soner Uluocak ve Enver Tufan'ın (2011) 177 6.Sınıf öğrencisi üzerinde yapmış olduğu araştırmada, öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Buna ek olarak ailelerin sosyo-kültürel seviyelerinin müzik tutumu üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre müziğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Şahin Saruhan ve Jale Deniz'in (2011) Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarını araştırmaya yönelik yaptığı çalışmada, devlet okulunda okuyan öğrencilerin özel okul öğrencilerine nazaran müzik dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Cinsiyet değişkenine göre ise de kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Şehriban Koca'nın (2013) Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesine yönelik çalışmasında; genele itibariyle çocukların müzik dersine karşı olumlu bir tutum içinde oldukları bulunmuştur. Bu çalışmada cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı, ailenin eğitim düzeyine göre de anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Şenol Afacan ve Ülkü Özgür'ün (2016) Kırşehir ilinde bulunan devlet okullarında 6 ve 7. Sınıftan toplam 316 öğrenci üzerine yaptığı bu çalışmada, öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Kocabaş'ın (1997) geliştirmiş olduğu “Müziğe İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin genel olarak müzik dersine ilişkin tutumlarının olumlu olduğu, puanların okulların bulunduğu sosyo-ekonomik çevreye göre anlamlı şekilde farklılaştığı, erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının, kızlarınkinden daha düşük olduğu bulunmuştur. Sınıf düzeyleri bakımından ise 6. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının diğer sınıflardan yüksek olduğu saptanmıştır.

2.3. Bildiriler

Zeki Nacakçı'nın (2006) İlköğretim öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmasında müzik dersine karşı olumlu tutum sergilemesine rağmen zaman ayırma isteği olmadığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra kız öğrencilerin erkek öğrencilerine göre daha olumlu tutum sergilediği gözlemlenmiştir. Ayrıca aile gelir durumunda müziğe yönelik ilginin belirleyici bir parçası olduğu sonucuna varılmıştır.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Müzik

Müzik, varoluştan itibaren günümüze gelen en eski kavramlardan bir tanesidir. Yüzyıllar içinde o günkü yaşama ve toplumlarına göre kendini geliştirerek çoğaltarak ve yenilik katarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Müzik varoluşundan itibaren insanların kendini ifade etme, tanıtma ve birbirleriyle anlaşma yöntemi olarak kullanılmıştır. Duygu ve düşünceleri bu denli ifade eden müzik, bu ifade gücü ile eşsiz bir sanattır.

Uzun yıllar boyunca ciddi bir eğitim ve çalışma gerektiren müzik, diğer sanat dalları arasında en primitif ve en temel ihtiyaçtan kaynaklanmış olanıdır. İlk insanların doğadaki sesleri taklit etmeleri, müziksel ezgilerin doğuşundaki seslerin ortaya çıkmasındaki ilk adım olarak kabul edilebilir. İlk olarak sesini yükseltmiş, yalnızlığını unutmak ve doğa güçlerine tapınmak için mırıldanmış, korkularıyla başa çıkmak için bağırıp çığlıklar atmıştır. Ruh halinin değişimine göre de kimi zaman hüzünlü, kimi zamanda neşeli ezgiler kullanmış, materyalleri birbirine vurarak veya bir bitkiye, hayvan kemiğine üfleyerek müziğin ilk oluşumunu ortaya çıkarmıştır (Erol, 2001: 93-94).

İnsanlık tarihinde müzik birçok alanda farklı amaçlarla kullanılmıştır. Birden fazla alana etki eden müzik; gün geçtikçe türevi olmayan bir alan haline gelmiştir.

Müzik kelimesi Yunan’ca “Musica” sözcüğünden gelmektedir. Yapılan araştırmalar neticesinde “Musica”nın kökeni şifa dağıtan melek ya da peri kızı anlamı taşımaktadır. Türkçe de ise müzik adının yerine musiki kelimesi kullanılmaktadır. Müzik eski Yunanlılara göre her türlü faziletin kökenidir. Ruhun eğitilmesi ve arındırılmasında önemli bir faktördür (Koç ve diğerleri, 2016). Tarihten günümüze kadar müzik terapi çalışmaları devam etmekte olup müziğin insanlar üzerinde psikolojik bir etkisinin olduğu devamlı dile getirilmektedir.

Şarkı dinlemek, ritimle dans etmek, şarkı söylemek ve çalgı çalmak kişinin kendini bulmasını ve geliştirmesini sağlar. Bu etkinlikler konsantrasyon, hafıza, dinleme becerisi, koordinasyon ve zamanlama becerilerini geliştirmektedir.

Yapılan araştırmalara göre müziğin insanlar üzerindeki etkilerinden bazıları şunlardır;

- Belirli müzik türleri insana huzur veren endorfin hormonunu salgılatarak kişiye sakinlik verir
- İlham verir. Yaratıcılığı artırır ve duyguları harekete geçirir.
- İnsan beyninin sağ ve sol lobunun dengeli ve aynı anda çalışmasını sağlar
- Beden hareketlerini koordinasyonu geliştirerek kas gerilimini azaltır.

Ali Uçan müziğin bireysel, toplumsal ve kültürel işlevlerini şöyle açıklar: Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar. Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, bireyler ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar. Müziğin kültürel işlevleri, kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar (1994:13).

Bireylerin kişiisel tercihlerinin oluşmasında sosyal ya da psikolojik etkenlerin olduğu ve ruhsal açıdan besleyerek sanatın içine çektiği düşünülmektedir.

Müzik beğenisinin eğitime, çevreye, hayat şartlarına, hayal gücüne vb. bağlı olarak şekillendiği yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur.

Sosyal kuramcılar kimliğin genel olarak bireysel (personel) ve sosyal kimlik olarak iki kısımda ele alınabileceğini belirtirler (Hogg ve Vaguan 2007:152). Bireyselkimlik bireyin kendine has karakteristikleri, değerleri, tutumları, özgeçmişini ifade ederken, sosyal kimlik, ait olduğu, ait olmak istediği, paylaştığı değerlerin sosyal kategorilerini tanımlamaktadır. Müzikal tercihler ise hem sosyal hem de kişiisel kimlik açısından önemli göstergelerdir (Hargreaves ve North 1997:71-72). Bu sebeple müzik tercihlerinin bir kişi hakkında iki tür bilgi verebileceği, bunlardan birisinin kişinin ait olduğu sosyal gurup, diğerinin ise kişinin kendine özgü psikolojik karakteri olduğu söylenebilir (Rentfrow ve McDonald, 2009:330, Akt. şenel, 2013: 13).

Müzik ve müziğin öğeleri olan ses, ahenk ve ritim birer uyarıcı konumundadır. Bu uyarıcıların etkisi sonucu, insan organizması değişik tepkiler gösterir. Popüler müzik kültürünün yaygınlaşması, gelişmekte olan toplumların egemenliğini tehlike altına sokmaktadır. Neticesinde “kültürel kimlik bunalımı” bu durumun doğurduğu bir sonuç olarak karşımıza çıkar (Yener, 2007:29).

Bir popüler müzik türü ya da üslubu yalnızca kolektif bir duyarlılığı yansıtan rolü nedeniyle değil, aynı zamanda hem kendisinin hem de aidiyetini onayladığı kültürel bir kimliğin “öteki”ler ile arasındaki norm koruyucu ilişkiyi üstlenmeleri nedeniyle farklıdır (Erol, 2005: 230-231).

Müzik, hayatın vazgeçilmez bir ögesidir. Her çocuk müzikle ilgili bir etkinlikte bulunmak ister ve bundan keyif alır. Bu etkinlikler bazen bireysel bazen de topluluklar halinde; çalgı çalmak, şarkı söylemek, dans etmek, müzik dinlemek vb. şekilde karşımıza çıkabilir. Ancak etkinlik hangi şekilde olursa olsun, esas olan çocuğa müzik sevgisini kazandırmak ve müzik beğenisini geliştirmektir. Böylece çocuk sevdiği bir alanda, gelişmiş beğenisiyle, kendini daha doğru ifade etme fırsatı bulmuş olacaktır. İşte böyle bir eğitimin temeli, doğumuyla birlikte öncelikle ailede başlar. Okullaşmaya başladığından itibaren ise uzman eğitimcilerin de desteği ile devam eder (Önal,2008).

Müzik eğitim yoluyla bireyle çevresi özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 1994: 13-14).

İnsanları diğer canlılardan ayıran, duygu ve düşüncelerini anlatan en önemli araçlardan biridir müzik. Bu araç doğru öğretilip doğru eğitimlerle uygulamaya dönüştürüldüğünde çocukların sosyalleşmesine ve kişilik gelişimlerine önemli katkılar sağlar. Bebeğin sesle tanışması ilk olarak anne karnındaki kalp atışlarıyla, dış dünyadaki seslere karşı duyarlılığı ise annesinin sesini tanımasıyla başlar.

Çocuğun kendini tanıması ve keşfetmesi çok küçük yaşlarda başlar. Ebeveynler tarafından onun sevildiğini, önemsendiğini hissettirmek, kendisini ifade etmek için ona fırsat tanımak kişilik gelişimine ciddi anlamda destek sağlar. Müzik çalışmaları, çocuğun doğal olarak zaten sevdiği bir işidir.

Bu atmosferi yakaladıktan sonra, öğretmenin, müziği kullanarak yaratacağı çeşitli mizansenlerle, çocukların grup içinde daha fazla kendilerini hissetmeleri, daha fazla kendilerini ve yeteneklerini sergilemeleri imkânı hazırlanabilir (Ürfüoğlu, 1989:27)

Çocuğun yaşı ilerledikçe bulunduğu ortamlardaki müzikler de onu olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir. Yani bu durum sosyal çevre ile müzik ilişkisinin çocuk üzerindeki etkisidir. Çocuğun eğitim anlamında bilinçli olarak müzik ile tanışması ise üç şekilde ortaya çıkabilir:

- Müziğe olan yeteneği görülüp özel müzik eğitimi alması,
- Okul öncesi eğitim içerisinde müzik eğitimi alması,
- Resmi eğitimi içerisinde verilebilecek müzik eğitimidir (Eskioğlu, 2003).

3.2. Müzik Tercihleri

İnsanlarda müzik dinleme tercihlerinin nasıl olduğunu anlayabilmemiz için çocukluk gelişim ve yaşantılarına bakmak bize önemli ipuçları verebilir. Çocuk kişisel gelişimini aile ve aileden sonraki okul ve çevresel faktörlerden alır. Bu dönem için gerekli olan temel bilgi ve becerileri dışında kültürel etkileşim ve sosyalleşme de genellikle bu dönemde kazanılır(Kamalı,2017:35).

Müzik zevki ve tercihinin ilk ailede, daha sonra eğitim alanında şekillendiği söylenebilir. İlk müzik dinleme deneyimini ailesinde gerçekleştiren çocuk, daha sonra yakın çevre ve okulla müzik tercihinin seçme imkânını bulabilir. Abdulazade (2002),ye göre müzik, topluma dört yolla bağlıdır. Bunlar;

- Genetik yol (Toplum müziği doğurur)
- Sosyal yol (Toplum müziği etkiler)
- Epistemolojik yol (Müzik toplum hayatını yansıtır)
- Estetik yol (Müzik toplumu etkiler).

İnsanların müzik beğenilerinin oluşması içinde bulunduğu sosyal-ekonomik ve kültürel koşulların, fiziksel çevre, töre, gelenek-görenek gibi pek çok etkinin etkisindedir (Kağıtçıbaşı,1998:245).

Kişilerin sahip olduğu mőzık zevki mutlaka bir mőzık kőltőrő alt yapısı gerektirir. Ancak mőzık zevkleri de oluşma biçimlerine göre de farklılık gösterir. Bilgi ve alıştırma ile kazanılan mőzık beğenisi, kişide uyandırdığı duygular ve algıyla ilişkilidir(Soylan,2015:241-242).

Topluluklar ve yaşayış biçimleri kişilerde mőzık beğenisi ve tercihi oluşurmada etkilidir. Mőzık, tarihten gőnőmőze geçen zaman ve yaşayış biçimi ve kişisel beğenilere őzgő olarak incelendiğinde önemli farklılıklar gősterebilir. Böylece her topluluğun kendine has bir mőzık beğeni ve kőltőrő olduğu sőylenbilir. Toplumun kőltőrden, kőltőrőn ise toplumdan etkilendiği, ayrıca mőzık beğenisinin, o toplumun yaşama biçim ve özelliklerini taşıdığı, geçmişten gőnőmőze de bağ kurdukları sőylenbilir (Kamalı,2017:37).

DÖRDÜNCÜBÖLÜM

YÖNTEM

4.1. Örneklem ve Veri Kümesi

Araştırma grubunu Ankara İli Keçiören İlçesi “Ceceli Okulları” 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde eğitim gören 5. Sınıf (28 Öğrenci), 6. Sınıf (39 öğrenci), 7. Sınıf (59 öğrenci) ve 8. Sınıf (46 öğrenci) öğrencileri olmak üzere toplam 172 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada, basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılarak hazırlanan anketin doldurulması istenmiştir. Evrenin büyüklüğü bakımından 200 adet anket dağıtılmış ve 28 anket eksik doldurulduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Katılımcıların cinsiyet, sınıf, aile geliri, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre frekans dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

4.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin müziğe yönelik ilgilerini belirlemeye yönelik veriler elde etmek için; Okay ve ark. (2015) tarafından geliştirilen “Müziğe Yönelik İlgililik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte; çalgı çalmaya yönelik olumlu tutumlar, konsere gitmeye yönelik olumlu tutumlar, çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar, şarkı söylemeye yönelik tutumlar ve müzik dinlemeye yönelik tutumlar olmak üzere 5 alt boyutta toplam 29 madde yer almaktadır. Ölçekte tersten puanlandırma olmayıp ölçekteki her ifade için, “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert kullanılmıştır. Ayrıca ankette, katılanların sosyo-demografik ve bazı özelliklerine yönelik (cinsiyet, sınıf, aile geliri, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu) sorular da bulunmaktadır.

4.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için frekans analizi; cinsiyet ve gelir düzeyi değişkenine göre müziğe yönelik ilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t-testi uygulanmıştır.

Her düzey sınıfın, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumlarına göre müziğe yönelik ilgi düzeylerinin karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) ve gruplar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için de Tukey testi uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde, bilgisayar ortamında SPSS 20,0 istatistik paket programından yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, alt problemlerde belirlenen sorular sırasıyla tablolar haline getirilip açıklanacaktır.

Tablo 1 Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılım

Cinsiyet	N	%
Erkek	84	48,8
Kız	88	51,2
Sınıf	N	%
5.sınıf	28	16,3
6.sınıf	39	22,7
7.sınıf	59	34,3
8.sınıf	46	26,7
Aile Geliri	N	%
Orta	120	69,8
Yüksek	52	30,2
Anne Eğitim Durumu	N	%
Ortaokul	5	2,9
Lise	59	34,3
Üniversite	108	62,8
Baba Eğitim Durumu	N	%
Ortaokul	7	4,1
Lise	41	23,8
Üniversite	124	72,1
Toplam	172	100

Öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında 84 kişi (% 48,8)**erkek**; 88 kişi (% 51,2)**kız** oldukları görülmektedir. Sınıflarına ilişkin dağılımlarına bakıldığında 28 öğrenci (% 16,3)**5. sınıf**, 39 öğrenci(%22,7)**6. sınıf**, 59 öğrenci (% 34,3)**7. sınıf** ve 46öğrencinin ise (% 26,7)**8. Sınıfta** oldukları gözlenmiştir. Ailelerinin aylık toplam gelirlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında; 120 ailenin (% 69,8)**orta**, 52 aileninise (% 30,2)**yüksek** gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Anne eğitim durumuna ilişkin dağılımlarına bakıldığında; 5 kişi ile (%2,9)**ortaokul**, 59 kişi ile (% 34,3) lise, 108 kişi ile (% 62,8) üniversite mezunu oldukları görülmektedir. Baba eğitim durumuna ilişkin dağılımlarına bakıldığında ise, 7 kişi ile (% 4,1)**ortaokul**, 41 kişi ile (% 23,8)**lise**, 124 kişi ile ise (% 72,1)**üniversite** mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 2 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması

ALT BOYUTLAR	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	T	P(sig.)
Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar	Erkek	84	3,29	,665	2,822	,005*
	Kız	88	3,01	,669		
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	Erkek	84	3,08	1,223	3,861	,000*
	Kız	88	2,47	,776		
Çalgı Çalmaya ve Konsere Gitmeye Yönelik Olumsuz Tutumlar	Erkek	84	2,21	,922	-2,986	,003*
	Kız	88	2,61	,844		
Şarkı Söylemeye Yönelik Tutumlar	Erkek	84	4,36	1,024	4,754	,000*
	Kız	88	3,61	1,053		
Müzik Dinlemeye Yönelik Tutumlar	Erkek	84	2,63	,458	,920	,359
	Kız	88	2,56	,599		

*: p<0,05

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; ÇÇYOT (p=,005), KGYOT (p=000), ÇÇKGYOT (p=003) ve ŞSYT (p=,000), alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken; MDYT (p=,359) alt boyutunda anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Buna göre; **erkek** öğrencilerin, **kız** öğrencilere oranla; ÇÇYOT, KGYOT ve ŞSYT alt boyutunda daha fazla müziğe yönelik ilgilerinin oldukları görülmektedir.

Kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere oranla, ÇÇKGYOT alt boyutunda daha fazla müziğe yönelik olumsuz tutum gösterdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 3 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Sınıf	N	Ort.	Ss.	F	P(sig.)
Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar	5.Sınıf	28	3,23	,697	,420	,739
	6. Sınıf	39	3,22	,608		
	7. Sınıf	59	3,13	,603		
	8.Sınıf	46	3,08	,821		
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	5.Sınıf	28	2,83	,858	2,217	,048*
	6. Sınıf	39	2,98	,893		
	7. Sınıf	59	2,89	1,309		
	8.Sınıf	46	2,45	,929		
Çalgı Çalmaya ve Konsere Gitmeye Yönelik Olumsuz Tutumlar	5.Sınıf	28	2,61	,859	1,076	,361
	6. Sınıf	39	2,26	,955		
	7. Sınıf	59	2,48	,862		
	8.Sınıf	46	2,32	,940		
Şarkı Söylemeye Yönelik Tutumlar	5.Sınıf	28	4,36	1,052	4,121	,008*
	6. Sınıf	39	4,21	,863		
	7. Sınıf	59	4,02	1,020		
	8.Sınıf	46	3,56	1,290		
Müzik Dinlemeye Yönelik Tutumlar	5.Sınıf	28	2,70	,600	,763	,516
	6. Sınıf	39	2,52	,411		
	7. Sınıf	59	2,63	,474		
	8.Sınıf	46	2,56	,640		

*: p<0,05

Çalışmaya katılanların sınıflarına göre müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; ÇÇYOT (p=,739), ÇÇKGYOT (p=361) ve MDYT (p=,516) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmazken; KGYOT (p=048) ve ŞSYT (p=,008), alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4 Öğrencilerin Sınıflarına Göre Müziğe Yönelik İlgisi Karşılaştırılması Farklılıklarına Ait Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Alt Boyutlar	Post Hoc (Tukey Testi)		
	Karşılaştırma	Ortalama Arası	Anlamlılık Fark
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	5. Sınıf	-,378	,138
	8. Sınıf. 6. Sınıf	-,535	,021*
	7. Sınıf	-,442	,035*
Şarkı Söylemeye	8. Sınıf. 5. Sınıf	-,800	,002*

Yönelik Tutumlar	6. Sınıf	-,646	,006*
	7. Sınıf	-,464	,029*

*: p<0,05

Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; **KGYOT** alt boyutunda **8. sınıf** öğrencileri ile **6. sınıf** ve **7. sınıf** öğrencileri arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Buna göre; 8. sınıf öğrencilerinin, 6. sınıf ile 7. sınıf öğrencilerine oranla daha düşük müziğe yönelik ilgi tutumlarına sahip oldukları görülmektedir.

Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; **ŞSYT** alt boyutunda **tüm sınıf değişkenleri** arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Buna göre; 8. sınıf öğrencilerinin, 5. 6. ve 7. sınıf öğrencilerine oranla daha düşük müziğe yönelik ilgi tutumlarına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 5 Öğrencilerin Aile Gelir Durumlarına Göre Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Gelir Düzeyi	N	Ort.	Ss.	T	P(sig.)
Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar	Orta	120	3,17	,681	,643	,582
	Yüksek	52	3,10	,683		
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	Orta	120	2,76	1,150	,103	,749
	Yüksek	52	2,84	,867		
Çalgı Çalmaya ve Konsere Gitmeye Yönelik Olumsuz Tutumlar	Orta	120	2,34	,892	,198	,657
	Yüksek	52	2,56	,925		
Şarkı Söylemeye Yönelik Tutumlar	Orta	120	4,04	1,024	,801	,128
	Yüksek	52	3,89	1,268		
Müzik Dinlemeye Yönelik Tutumlar	Orta	120	2,57	,521	-,812	,610
	Yüksek	52	2,65	,557		

*: p<0,05

Çalışmaya katılanların aile gelir düzeyine göre müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; ÇÇYOT (p=,582), KGYOT (p=,749), ÇÇKGYOT (p=,657),

ŞSYT (p=,128) ve MDYT (p=,610) alt boyutunda anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Tablo 4 Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna İlişkin Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	Ort.	Ss.	F	P(sig.)
Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar	Ortaokul	5	2,82	,547	1,304	,274
	Lise	59	3,25	,608		
	Üniversite	108	3,12	,719		
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	Ortaokul	5	2,22	1,067	2,623	,076
	Lise	59	3,02	1,323		
	Üniversite	108	2,68	,885		
Çalgı Çal. ve Kon Git. Yön Olumsuz Tut.	Ortaokul	5	3,10	1,054	1,970	,143
	Lise	59	2,30	,850		
	Üniversite	108	2,44	,920		
Şarkı Söylemeye Yönelik Tutumlar	Ortaokul	5	3,10	1,329	2,083	,128
	Lise	59	4,12	,901		
	Üniversite	108	3,97	1,178		
Müzik Dinlemeye Yönelik Tutumlar	Ortaokul	5	2,52	,975	,387	,680
	Lise	59	2,64	,516		
	Üniversite	108	2,57	,519		

*: p<0,05

Çalışmaya katılanların anne eğitim durumlarına ilişkin müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; ÇÇYOT (p=,274), KGYOT (p=076) ÇÇKGYOT (p=143), ŞSYT (p=,128) ve MDYT (p=,680) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Tablo 5 Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna İlişkin Müziğe Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	Ort.	Ss.	F	P(sig.)
Çalgı Çalmaya Yönelik Olumlu Tutumlar	Ortaokul	7	3,23	,854	,736	,480
	Lise	41	3,04	,679		
	Üniversite	124	3,19	,673		
Konsere Gitmeye Yönelik Olumlu Tutumlar	Ortaokul	7	2,42	2,42	,488	,615
	Lise	41	2,74	2,74		
	Üniversite	124	2,82	2,82		

Çalgı Çal. ve Kon Git. Yön	Ortaokul	7	2,89	1,153		
	Lise	41	2,32	,959	1,161	,316
Olumsuz Tut.	Üniversite	124	2,41	,871		
Şarkı Söylemeye	Ortaokul	7	3,67	1,367		
Yönelik	Lise	41	4,03	,976	,316	,730
Tutumlar	Üniversite	124	4,01	1,132		
Müzik Dinle.	Ortaokul	7	2,80	,923		
Yönelik	Lise	41	2,65	,585	,950	,389
Tutumlar	Üniversite	124	2,56	,485		

*: p<0,05

Çalışmaya katılanların baba eğitim durumlarına ilişkin müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; ÇÇYOT (p=,480), KGYOT (p=615) ÇÇKGYOT (p=316), ŞSYT (p=,730) ve MDYT (p=,389) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Tablo 6 Öğrencilerin Müziğe Yönelik İlgi Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara Ait Ortalamalar

Alt Boyutlar	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Ss.
ÇÇYOT	172	1	5	3,15	,681
KGYOT	172	1	5	2,78	1,070
ÇÇKGYOT	172	1	5	2,41	,905
ŞSYT	172	1	5	4,00	1,102
MDYT	172	1	5	2,60	,531

Tablo incelendiğinde; öğrencilerinÇÇYOT alt boyutunda ($\bar{x}=3,15\pm,681$), KGYOT alt boyutunda($\bar{x}=2,78\pm1,070$), ÇÇKGYOT alt boyutunda ($\bar{x}=2,41\pm,905$), ŞSYT alt boyutunda ($\bar{x}=4,00\pm1,102$) ve MDYT alt boyutunda ($\bar{x}=2,60\pm,531$) ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Buna göre çalışmaya katılanların genel olarak ortalamalarına bakıldığında müziğe yönelik tutumları adına daha fazla şarkı söylemeye yönelik tutuma ilgi duydukları söylenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Ortaokul öğrencilerinin müziğe yönelik ilgilerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılan çalışmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Birinci alt probleme göre:

Çalışmaya katılan öğrencilerin müziği genel olarak tüm boyutlarıyla (çalgı çalma, konsere gitme, şarkı söyleme, müzik dinleme) sevdiğini; özellikle şarkı söylemeye yönelik olumlu tutum gösterdikleri belirlenmiştir. Yılmaz'ın (2014) yapmış olduğu çalışmasında, öğrencilerin şarkı söylemeye yönelik tutumlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmış ve şarkı söyleme isteği ile birlikte şarkılar çocuklara müzik sevgisi, insan sevgisi, yurt sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi gibi önemli özellikleri de kazandırabilmek için yardımcı olacağını belirtmiştir.

Müzik dinlemeye yönelik tutumlarda; Boal-Palheiros ve Hargreaves'e (2001) göre; müzik dinleme çocukların en önde gelen boş zaman etkinliklerinden birinin olduğu ve birçok çocuk doğrudan müzik etkinliği ile aktif olarak yer almamasına rağmen müzikle ilgili en önemli yaptıkları etkinlik müzik dinleme etkinliği olduğunu belirtmiştir.

Bedir ve Akkurt (2012) müzik dinlemenin öğrencilerin zevk aldıkları faaliyetlerden biri olduğunu belirterek öğrencilerin çok küçük yaşlardan itibaren müzik dinlemeye başlamakta olduklarını ve kendi müzik tarzlarını zaman içerisinde yaşadıkları tecrübelerle oluşturmakta olduklarını vurgulamışlardır. Kılıç (2016), ortaokul öğrencilerinin müzik ile ilgili görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmasında; ortaokul öğrencilerinin müziğe ilişkin ilgi ve sevgi konusundaki görüşlerinde müzik dinlemeye ve müziğin tüm boyutlarında (çalgı çalma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi) olumlu tutum gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir.

Çalışmaya katılanların cinsiyetlerine göre müziğe yönelik ilgi alt boyutlarının karşılaştırılmasında; çalgı çalmaya yönelik olumlu tutum ($p=,005$), konsere gitmeye yönelik olumlu tutum ($p=000$), çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutum ($p=003$) ve şarkı söylemeye yönelik tutum ($p=,000$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Buna göre erkek öğrencilerin; Çalgı çalmaya yönelik olumlu tutum, konsere gitmeye yönelik olumlu tutum ve şarkı söylemeye yönelik tutum alt boyutlarında müziğe yönelik daha fazla ilgilerinin olduğu tespit edilmiştir. Saruhan ve Deniz (2011) temel eğitim 2. Kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları üzerine yapmış olduğu çalışmasında; öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit etmekle birlikte bu farklılığın kız öğrenciler lehine olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine elde ettiğimiz bulgular ile çelişen, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla müzik derslerine ve etkinliklerine yönelik olarak daha olumlu tutumlara sahip olduğu çeşitli araştırmalar mevcuttur (Atalay 1998, Bowman, 1976, Akt. Nacaklı, 2006). Bu sonuçlar da elde ettiğimiz bulgularla örtüşmemektedir.

Çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar alt boyutunda; kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla müziğe yönelik ilgilerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere, kız öğrenciler müziğe yönelik ilgilerinin, çalgı çalmaya ve konsere gitmeye yönelik alt boyutunda olumsuz tutum sergilemektedirler.

- İkinci alt probleme göre:

Öğrencilerin sınıflarına ilişkin müziğe yönelik ilgilerinin karşılaştırılmasında konsere gitmeye yönelik olumlu tutum ve şarkı söylemeye yönelik tutum alt boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Yapılan çoklu karşılaştırma istatistiği sonucuna göre; konsere gitmeye yönelik olumlu tutum alt boyutunda; 8. Sınıf öğrencilerinin 6. Sınıf ve 7. Sınıf öğrencilerine oranla müziğe yönelik ilgilerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Şarkı söylemeye yönelik olumlu tutumlar alt boyutunda ise; 8. Sınıf öğrencilerinin 5. Sınıf, 6. Sınıf ve 7. Sınıf öğrencilerine oranla daha düşük müziğe yönelik ilgilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Bowman (1976) öğrencilerin müzik aktivitelerine yönelik görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapmış olduğu çalışmada, yaşça büyük öğrencilerin yaşça daha küçük öğrencilere oranla müzik etkinliklerine karşı daha fazla olumsuz tutum sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır.

Saruhan ve Deniz (2011) yapmış olduğu çalışmada, 6.sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları, 7. ve 8.sınıf öğrencilerine göre daha olumlu oldukları görülmüştür. Öğrencilerin müziğe yönelik ilgilerinin okudukları sınıf düzeyine göre farklılaştığı çeşitli çalışmalar olup; ortaöğretim öğrencilerinin müzik faaliyetlerine karşı tutumlarının sınıf düzeyi arttıkça müziğe yönelik tutumun azaldığı bazı araştırmacıların çalışmalarında tespit edilmiştir (Atalay,1998, Bowman,1976, Phillips,2003, Svengalis, 1978). Bu durum 8. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin liselere geçiş sınavlarından sorumlu ve kaygılı oldukları düşünüldüğünde; müzik aktivitelerine karşı 5. 6. ve 7. sınıf öğrencilerine oranla ilgilerinin daha düşük çıkmış olabileceği düşünülebilir.

- Üçüncü alt probleme göre:

Öğrencilerin aile gelir durumlarına ilişkin müziğe yönelik ilgilerinin karşılaştırılmasında alt boyutlara ait anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.

- Dört ve beşinci alt probleme göre:

Öğrencilerin anne ve baba eğitim durumlarına ilişkin müziğe yönelik ilgilerinin karşılaştırılmasında, alt boyutlara ait anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.

Öğrencilerin müziğe yönelik ilgi ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlara ait ortalamalarda en yüksek puanı, “şarkı söylemeye yönelik tutumlar” alırken en düşük puanı “çalgi çalmaya ve konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlar” almıştır.

Sonuç olarak ortaöğretim öğrencilerinin müziğe yönelik tutumları adına daha fazla şarkı söylemeye yönelik tutumları varken, özverili bir çalışma süreci gerektiren çalgı çalma ve zaman ayırma / para harcama gibi durumlardan dolayı konsere gitmeye yönelik olumsuz tutumlarının olduğu söylenebilir.

6.2. Öneriler

- Müzik eğitimi ya da müziğe olan ilgi çocuklarda; özgüven artışı, kendini ifade etme becerisi ve yaptığı işlerde daha fazla yoğunlaşmalarını sağlayabilir. Müzik ile kurulan bağ, çocukların aynı zamanda iç dünyasına da etki ederek hayal gücünün biçimlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda, çocukların müziğe yönlendirilmesi, müziksel etkinlikler planlanıp, çocukların bu etkinliklere sıklıkla katılmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Araştırma, toplumsal cinsiyet bağlamında ele alındığında, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla müziğe yönelik ilgilerinin daha fazla olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda kız çocuklarının da müziğe yönelik ilgilerini artırıcı daha çok etkinlik ve programlar planlanabilir.
- Çocuğun müziğe olan ilgisinin artması ile bir çalgı çalması arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Bundan dolayı da çocuğun bir çalgı ile tanışması ve bunu çalmaya yönelik kurslara yönlendirilmesi ya da okul içerisinde bu tür kursların düzenlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Bu araştırma ortaöğretime giden çocuklara uygulanmıştır. Benzer çalışmalar farklı eğitim kademelerinde öğrenim gören bireyler üzerinde de gerçekleştirilebilir.
- Çocuklara müziği sevdirmek adına okul öncesi dönemlerinde Orff aletleriyle ritimsel çalışmalar yaptırılabilir. Toplu çalışmalardan aldıkları zevklerle sınıfları arttıkça bireysel çalgılara yönlendirilebilirler.

KAYNAKÇA

- Abdullazade, G., (2002). “Avrupa Not Sistemli Profesyonel Müziğin Doğu Sözlü Geleneksel Profesyonel Müzikle Karşılaştırılması ve Onların Entegrasyon Yolları”. Uluslararası Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetleri’nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Afacan, Ş. ve Özgür, Ü. (2016).6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. UHMAD Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi, 7: 1-24. ID:54 K:104.
- Akgül, A. E. (2006),*Popüler Kültür-Televizyon ilişkisi üzerine bir değerlendirme*. Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Angı, Ç. E. (2013), “Müzik Kavramı Ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri”, İdil Dergisi, Cilt 2, Sayı 10:10.
- Aslantaş, H. (2016),“Yatılı Bölge Ortaokulu Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”,Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37: 154-165.
- Atalay, E. (1998).*Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müziğe İlişkin Tutumlarının Ölçülmesi*.Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Babacan, E., Babacan, M.D. ve Pirgon,Y. (2011).“İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”.Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 32: 325-336.
- Bedir, G., Akkurt, A. (2012). “Şarkılarla Coğrafya Öğretimi”. Doğu Coğrafya Dergisi. 17 (28), 303-315.
- Boal-Palheiros, G. M.,Hargreaves, D. J. (2001). *Listeningto Music At Home And At School*.British Journal of Music Education, 18 (2), 103-118.

- Bowman, B.A. (1976). *A Cross-Section Aldescriptive Study Of Intermediate Elementary Students' Attitudes Toward Scholl Music Activities*. UnpublishedDissertation, University of Kansas. USA.
- Cemalcılar, A. (1988). “*İletişim Sanatı Olarak Müziğin Öğretim ve Eğitim Ortamlarındaki Kurumsal Yapısı İle Yaygın Eğitimde Bir Model Önerisi*”. Eskişehir:T.C. Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları.
- Çam, N.(1994). *İslam'da sanat, resim ve mimari*, Ankara, s.12.
- Çilden, Ş. (2001). “*Müzik, Çocuk Gelişimi Ve Öğrenme*”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı: 1 s: 4.
- Erol, A.(2005). *Popüler Müziği Anlamak Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam*.Müzik Bilimleri Dizisi, İstanbul, Bağlam Yayıncılık.
- Erol, İ. L.,(1988). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Müziğe İlgili Düzeyleri ile Akademik Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ersoy, İ. (2014). *Kültür İçin Bir Değerlendirme: “Toplumsal Normlar Ekseninde Müziksel Tercih”*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 30, Issn: 1307-9581.
- Eskioğlu, I.(2003). “*Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri*”, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Günay, E. (2006). *Müzik Sosyolojisi Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Hargreaves D. J., Miell D., MacDonald A.R. (2002). *Whatare Musical Identitesand Why Are They Important ?*, Musical Identitites. England: Oxford University Press.
- İnceel, S. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ile Türkçe ve Müzik Dersleri Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin*

İncelenmesi.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.

İnceoğlu, M. (2010). Tutum algı iletişim, İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.

Kabataş, M. (2017). “*Müzik Dersine Karşı Tutumların Hayatla İlişkilendirebilmedeki Rolü*”, *Ulakbilge*, 5(12): 837-864.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). İnsan ve İnsanlar, (12.Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kamalı, C. (2017). *Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*.Ömer Halis Demir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kaplan, A.(2005). *Kültürel müzikoloji, Bağlam Yayıncılık Müzik Bilimleri Dizisi*, İstanbul s.59-60

Kashdan, T. B. (2004). *Curiosity. C. Peterson, and M. E. Seligman (Ed). Characterstrengthsandvirtues: A handbookandclassification* (s. 125-141). Oxford UniversityPress.

Kaya, A. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Düzeyindeki Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkinGörüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Bursa.

Kılıç, I.(2016). “*Ortaokul Öğrencilerinin Müzik İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi*”,Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt:5 Sayı:3

Koca, Ş. (2013). “*Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*”,Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(2): 209-222.

Kocabaş, A. (1997). “*Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*”,Hacettepe Üniversitesi Eğitim FakültesiDergisi, (13): 141-145.

- Koç, E. M., Başer A. D., Kahveci R. (2016). “*Ruhun Ve Bedenin Gıdası; Geçmişten Günümüze Müzik Ve Tıp*”, Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi.
- Kutlay, E. (2006). “*Çocuğunuza Müzik Dinlettirin*”, Santral Müzik, Bilgi Üniversitesi Müzik Bölümü e-dergisi http://www.santralmuzik.com/003_cocmuz.htm
- Nacakçı, Z. (2006). “*İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları*”, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Önal, G. Filiz (2008). “*Müzik Eğitimi ve Çocuk*”, 21. Yüzyılın Başında İkinci Kırıkkale Sempozyumu, s.244.
- Özbek, M. (2002). *Popüler Kültür Ve Orhan Gencebay Arabeski*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Özbudun, S. (2005). *Kavram Sözlüğü (Söylem Ve Gerçek)*, Maki Basın Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara. s.32.
- Özmenteş, S. (2012). “*İlköğretim Öğrencilerinin Evdeki Müziksel Ortamları, Müzik Dersine Yönelik Tutumları Ve Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiler*”, Eğitim ve Bilim Dergisi, 37(163): 53-66.
- Öztopalan, E. (2007). *İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar İle Devlet Okullarının 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Phillips, S. L. (2003). *Contributing Factors To Music Attitude In Sixth, Seventh And Eighth Grade Students*. Unpublished Dissertation, The University of Iowa. USA.
- Saruhan Ş. , Deniz J. (2011). *Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumları*, Elementary Education Online, 10(2), 695-702,

- Satar, B.(2007).*Popüler Kültür Ve Tekrarlanan İmajlar*, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı, İstanbul.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*, Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Silvia, P. J. (2006). *Exploring The Psychology Of Interest*. Oxford University Press.
- Svengalis, N.J. (1978). *Music Attitude And The Preadolescent Male*. Unpublished Dissertation, The University of Iowa, USA.
- Soykan, Ö. N. (2015). *Estetik ve Sanat Felsefesi*, İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Şen, Ü. S. (2016). *Müzik Estetiği Üzerine*, (2. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Şenel, Onur(2013). *Müzik Algısı, Müzik Tercihi Ve Sosyal Kimlik Bağlamında Müzikte Önyargı ve Kalıp yargı, Yayımlanmış Doktora Tezi*, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tolstoy, L. N. (1992). *Sanat Nedir?* (Çev. B. Dural), Şule Yayınları, İstanbul. s.59.
- Uçan, A. (1994).*Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara. s.13-14
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar Ve Türkiye'deki Durum*, (Genişletilmiş 3. Basım). Ankara: Evrensel Müzik evi.
- Uluğbay, S. (2013). “*Müzik Eğitiminin Müzik Zekâsına Olan Etkileri*”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 21(3): 1025-1034.
- Uluocak, S., Tufan, E. (2011). “*İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*”,Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(3): 991-1002.
- Umuzdaş, M.S. ve Umuzdaş S. (2015). “*8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*”,Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Ekim: 273-281.

Umuzdaş, S. (2012). “İlköğretim Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi”,International Journal of Human Sciences[Online], 9(2): 1510-1523.

Ürfüoğlu, A. (1989). Bebeklik Ve Okul Öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi Ve Eğitimi, İstanbul. s:27.

Yener, S.(2007). “Sanat Eğitiminde Geleneksel Müziklerimizi Etkileyen Popüler Müzik Kültürü Ve Kitle İletişim Araçları”, Ayraç Kültür Sanat ve Fikir Dergisi, Erzurum, Sayı5, s.28-29.

Yılmaz, K. (2014).“Müzik Öğretim Materyali ve Uygulama Açısından Köy Ortaokullarında Müzik Eğitiminin Durumu Üzerine Bir İnceleme”. TurkishStudies, 9 (11), 613-622.

İnternet Erişimi:

Erişim 1:<http://www.caglatugba.com/cocuk-ve-muzik/> , (Erş. Tar: 18 Ocak 2019).

Erişim 2:

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/13884/mod_resource/content/0/4.%20Değişken%20ve%20Türleri.pdf (Erş. Tar: 9 Nisan 2019).

EKLER

EK 1: ÖĞRENCİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK 2: MÜZİĞE YÖNELİK İLGI ÖLÇEĞİ

EK 3: MÜZİĞE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ YAZIŞMASI

EK-1 ÖĞRENCİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenciler,

Dolduracağınız envanter Müzikoloji bölümü Yüksek Lisans tezinde kullanılmak üzere sizlere uygulanmaktadır. Ölçek 29 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin doğru sonuç vermesi için lütfen maddeleri yanıtlarken tüm içtenliğinizle cevap veriniz. Kendinizi ifade ettiğini düşündüğünüz seçeneğe X işareti koyunuz.

Sınıf: 5 6 7 8

Cinsiyet: Kız Erkek

Ailenizin gelir durumu:

Düşük Orta Yüksek

Anne eğitim durumu:

İlkokulOrta l Üniversite

Baba eğitim durumu:

İlkokulOrta l Üniversite

EK-2 MÜZİĞE YÖNELİK İLĞİ ÖLÇEĞİ

	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Keşke çalgı çalan bir müzisyen olsaydım.					
2. Çocukluğumdan beri hep bir çalgım olsun isterim.					
3. Çalgı çalan birisini gördüğümde ona imrenerek bakarım.					
4. Bana çalgı çalmayı öğretecek bir arkadaşım olmasını çok isterdim.					
5. Toplumdaki herkesin bir çalgı çalmasına gerek yoktur.					
6. Çalgı çalmak bence çok zor değildir					
7. Çalgı çalan insanlar bence özel insanlardır.					
8. Gelecekte, çocuğumun çalgı çalmayı öğrenmesini önemsemiyorum.					
9. Çalgı çalan birini dinlemek, beni farklı dünyalara sürükler.					
10. Konser izlemek en büyük zevklerimden biridir.					
11. Çevremde yapılan tüm konserlere katılmaya çalışırım.					
12. Konsere gitme fikri beni çok heyecanlandırır.					
13. Takvimimde konser tarihlerini mutlaka güncel tutarım.					

14. Konser izlemek beni tüm sıkıntılardan kurtarır.					
15. Keşke her gün konser olsaydı.					
16. Konser izlemek için başka bir şehre gitmek, gereksizdir.					
17. İnsanların çalgı çalmaya olan merakını gereksiz bulurum.					
18. Konserlere hep çevremdeki insanların zoru ile giderim.					
19. Konzere gitmek yerine yapacağım daha önemli işlerim var.					
20. Konserler zaman kaybıdır.					
21. İş yaparken/bir şeylerle uğraşırken şarkı söylemekten keyif alırım.					
22. Şarkı söylemek beni çok rahatlatır.					
23. Günlük yaşantımda mutlaka şarkı söylerim.					
24. Sevdiğim şarkılara sesimle eşlik etmekten hoşlanırım.					
25. Müzik dinlemediğim bir gün benim için eksik bir gündür.					
26. Her gün en az iki saat müzik dinlerim.					
27. Her gün müzik dinlesem de olur.					
28. İnsanların saatlerce müzik dinlemesi bence çok anlamsızdır.					
29. İlk kez duyup beğendiğim bir şarkıyı defalarca dinlemek bana sıkıcı gelir.					

EK-3: MÜZİĞE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİN YAZIŞMASI

Müziğe Yönelik İlgil Envanteri İzin İsteği Gelen Kutusu x

Sefa BİRİCİK <sefabiricik@gmail.com> 6 Ara 2018 Per 21:35

Alıcı: ogencelataman

Hocam iyi akşamlar. Ben Kırıkkale Üniversitesi Müzikoloji Bölümünde Yüksek Lisans yapıyorum. İzniniz olursa tezimde geçerlik güvenilirlik çalışmasını yapmış olduğunuz " Müziğe Yönelik İlgil Ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçeği ve puanlamanın nasıl yapıldığını gönderebilerseniz çok sevinirim.

Özge Gençel Ataman <ogencelataman@gmail.com> 7 Ara 2018 Cum 16:04

Alıcı: ben

Merhaba, ölçek ektedir. Alıntı göstererek kullanabilirsiniz. Başarılar dilerim.

Sefa BİRİCİK <sefabiricik@gmail.com>, 6 Ara 2018 Per, 21:35 tarihinde şunu yazdı:

...

Müziğe Yönelik İlgil...

Sefa BİRİCİK <sefabiricik@gmail.com> 11 Ara 2018 Sal 15:25

Alıcı: Özge

Çok teşekkür ederim hocam iyi çalışmalar

Müziğe Yönelik İlgî Envanteri İzin İsteği

Gelen Kutusu x

Sefa BİRİCİK <sefabiricik@gmail.com>

6 Ara 2018 Per 21:34

Alıcı: hokay ▾

Hocam iyi akşamlar. Ben Kırıkkale Üniversitesi Müzikoloji Bölümünde Yüksek Lisans yapıyorum. İziniz olursa tezimde geçerlik güvenilirlik çalışmasını yapmış olduğunuz " Müziğe Yönelik İlgî Ölçeği"ni kullanmak istiyorum. Ölçeği ve puanlamanın nasıl yapıldığını gönderebilirseniz çok sevinirim.

H.Hakan OKAY <hokay@outlook.com>

6 Ara 2018 Per 23:27

Alıcı: ben ▾

Sayın Sefa Biricik,

Araştırmanızda geliştirmiş olduğumuz "Müziğe Yönelik İlgî Ölçeği"ni kullanabilirsiniz. Ölçeğe ilişkin tüm psikometrik tanımlayıcı değerleri, maddeleri ilgili ölçeğin geliştirildiği çalışmada bulabilirsiniz. 5'li Likert tipinde değerlendirme ile puanlama yapabilirsiniz. Diğer araştırmacılar adına da tüm çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Doç.Dr.H.Hakan OKAY

Gönderen: Sefa BİRİCİK <sefabiricik@gmail.com>

Gönderildi: 6 Aralık 2018 Perşembe 21:34

Kime: hokay@outlook.com

Konu: Müziğe Yönelik İlgî Envanteri İzin İsteği

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Sefa BİRİCİK

Doğum Yeri ve Tarihi: Erzurum / 1986

Medeni Hali: Evli – 2 çocuk

İletişim Bilgileri: sefabiricik@gmail.com

GSM: 542 220 06 25

EĞİTİM

2000-2004 Erzurum Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

2006-2010 Erzincan Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü

İŞ DENEYİMİ

2011-2016 Özel Ülkü Ulusoy Koleji / Müzik Öğretmeni

2016- Özel Ceceli Okulları/ Müzik Öğretmeni